

Huvudman

Sigtuna kommun
sigtuna.kommun@sigtuna.se

Beslut

Datum 2026-04-15
Dnr SI 2026:83
Sida **1 (7)**

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning inom svenska för invandrare (SFI) vid Arlanda komvux i Sigtuna kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av kommunal vuxenutbildning inom SFI vid Arlanda komvux i Sigtuna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Arlanda komvux följer gällande bestämmelser om utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar, extra anpassningar samt det förebyggande arbetet för att skapa trygghet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, specialpedagog, studie- och yrkesvägledare och rektorn mellan den 10 mars 2026 och 19 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att Arlanda komvux erbjuder tre olika studievägar och fyra olika kurser som ingår i den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare.

Elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger i intervju att eleverna kartläggs av Sigtuna kompetenscentrum innan de kommer till verksamheten. Vilken studieväg en elev placeras i av Sigtuna kompetenscentrum baseras på tidigare utbildningsbakgrund och vilken kurs eleven placeras i baseras på kunskaper i svenska.

Utöver den inledande kartläggningen gör Arlanda komvux ytterligare en kartläggning för att säkerställa att eleverna placerats i rätt studieväg och kurs. Kartläggningen består av flera delar. Lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger att eleven har ett introduktionssamtal med rektorn, studie- och yrkesvägledare och administratören innan de börjar utbildningen. De kompletterar och fördjupar den information Sigtuna kompetenscenter har fört in i elevens individuella studieplan och pratar tillsammans om vilka mål, förutsättningar och utbildning eleven har.

Elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger att de elever som börjar studieväg 2 och 3 och inte läst på SFI tidigare börjar med cirka fyra veckors introduktionsdel. Elever får på introduktionsdelen göra olika prov och tester. Utifrån detta gör läraren en bedömning om eleven behöver "omkategoriseras" och förändra den studieväg och kurs som Sigtuna kompetenscenter rekommenderat. Lärare och rektorn uppger att de elever som börjar studieväg 1 och kurs A inte deltar på den gemensamma introduktionsdelen, utan introduktion och kartläggning genomförs av den lärare som håller i kurs A. Lärare uppger att de även i den ordinarie undervisningen, kan omkategorisera elever om de upptäcker att elevens utveckling inte är enligt förväntad progression. Läraren kan i sådant fall genomföra en kartläggning och eventuellt föreslå att elevens studieväg och kurs förändras.

Lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger att det finns ett förväntat studietempo beroende på vilken kurs och studietakt eleven läser. Studie- och yrkesvägledare uppger att eleverna informeras om sitt studietempo vid inskrivningssamtalet. Lärare och studie- och yrkesvägledare uppger att det finns möjlighet för eleverna att få förlängt en kurs två till fyra veckor om progressionen inte är som förväntad. Det finns även möjlighet för eleverna att slutföra kursen tidigare om progressionen

är snabbare än förväntat. Lärarna uppger att de kontinuerligt berättar för eleverna om eleverna följer förväntad progression eller inte.

Elever, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger att studie- och yrkesvägledaren kommer ut i klasserna och informerar om vikten av att eleverna bokar individuella samtal. I samband med dessa individuella samtal tar studie- och yrkesvägledaren reda på elevernas mål, förutsättningar och utbildningsbakgrund. Elever uppger att de även kan byta studieväg och kurs utifrån information som framkommer vid samtalen. Studie- och yrkesvägledaren uppger att en förändring som införts är att hen i fortsättningen ska genomföra individuella samtal med de elever som läser studieväg 2 och 3 på introduktionsdelen och de elever som läser studieväg 1 då de börjar kurs B.

Lärare uppger att de samtalar om elevens mål och utveckling på de individuella uppföljningssamtalen de har med eleverna en gång per månad. Rektorn uppger att lärarna även i lärplattformen kan se information om elevens mål, utbildningsbakgrund och förutsättningar. Lärare och specialpedagogen uppger att lärare utifrån denna elevkänedom anpassar undervisningen efter den enskilda elevens förutsättningar. Lärare uppger att även om eleverna är indelade i olika studievägar består klasserna av elever på olika nivåer och att klasserna ständigt är i förändring eftersom det börjar nya elever varje månad. Lärarna uppger att de på grund av detta kontinuerligt arbetar med att anpassa undervisningen. Ett exempel är att lärarna tematisk arbetar med samma genomgångar, men varierar förväntningar och stöttning för eleverna beroende på deras nivå. Elever, lärare, studie- och yrkesvägledare samt rektorn uppger att utbildningen är anpassad efter de mål, den utbildningsbakgrund och de förutsättningar som eleverna har.

Rättslig reglering

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar (20 kap. 2 § skollagen).

I vuxenutbildning ska hänsyn tas till de enskilda elevernas olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Det finns också olika vägar att nå målen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

Vuxenutbildningen ska stödja de elever som under sin studietid har behov av att kombinera utbildning och arbete. Flexibilitet ska alltid eftersträvas när det gäller utbildningen och det kan handla om plats för utbildningens genomförande, tid, studietakt, studieform och sätt att lära (förordning om läroplan för vuxenutbildningen (SKOLFS 2012:101), avsnitt 1 En likvärdig utbildning).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att lärarna uppmärksammar de svårigheter eleverna har och ger individuella extra anpassningar. Lärare uppger att extra anpassningar ges när det inte sker någon progression hos eleven, trots att eleven är närvarande och deltar aktivt i undervisningen. Specialpedagogen och rektorn uppger att behovet av extra anpassningar kan framkomma vid olika tillfällen. Det kan framkomma redan vid överlämningen från Sigtuna kompetenscenter. I dessa fall kontaktar kommunens specialpedagog verksamhetens specialpedagog och rektor för att informera om elevens behov. Lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger att elevers behov av extra anpassningar även uppdagas och uppmärksammas vid de så kallade uppföljningssamtalen, som hålls ungefär en gång i månaden. Vid dessa följer läraren, studie- och yrkesvägledaren och rektorn elevers progression för att identifiera om något avviker.

Elever och lärare uppger att exempel på extra anpassningar som lärarna ger är att de stannar efter lektionen och ger enskilt stöd till elever i behov. Lärarna uppger att de kan avsätta ca 15 minuter för detta. Det framkommer i intervjuer med elever och lärare att vissa elever inte tar vara på möjligheten att stanna. Lärare uppger att de för att motverka detta påminner eleverna om att SFI är heltidsstudier och ber vissa elever i behov av extra anpassningar att stanna kvar. Lärare uppger att de även ger extra anpassningar i den ordinarie undervisningen. Det kan exempelvis vara att lärarna sitter enskilt med vissa elever som behöver extra anpassningar medan andra elever gör grupparbete.

Lärare, specialpedagog och rektorn uppger att lärarna vid behov kontaktar specialpedagogen för handledning och tips om ytterligare eller reviderade extra anpassningar som läraren kan testa. I dessa fall har lärarna redan genomfört individuella extra anpassningar för aktuell elev. Det kan även komma fram information vid uppföljningssamtal som gör att specialpedagogen kontaktas för stöd gällande extra anpassningar. Specialpedagogen gör då vanligtvis observationer i helklass med särskilt fokus på aktuell elev och diskuterar förslag på extra anpassningar med läraren. Förslagen kan enligt lärarna vara bilder som stöd i undervisningen och enligt specialpedagogen och rektorn enskilda skriftliga instruktioner.

Lärare uppger att de har en handlingsplan där de antecknar information om elevens utveckling samt om de extra anpassningar som planeras och genomförts. Rektorn bekräftar att det finns en form av initial dokumentation av extra anpassningar. Lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn uppger att de i samband med uppföljningssamtalen går igenom anteckningar om de extra anpassningar som genomförts och om det resulterat i en förbättring för eleven. Rektorn uppger att om specialpedagogen varit inblandad har läraren och specialpedagogen en dialog om vad som ska följas upp.

Rättslig reglering

Om en lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas, ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Det förebyggande arbetet för att skapa trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna, lärarna och rektorn uppger att det inte har sett eller fått information om att det förekommit någon kränkning på skolan. Men att eleverna fått information om hur de ska agera och var de ska vända sig om de eller någon annan upplever sig kränkta. Lärare uppger att de informerar på ett anpassat sätt utifrån elevernas språknivå och med konkreta exempel för att försäkra sig om att eleverna förstått. Lärarna och rektorn uppger att lärarna fått information om att vid kränkning agera direkt. Lärarna ska vid förekommen kränkning kontakta rektorn som utreder händelsen och meddelar huvudmannen.

Eleverna säger att de är trygga och nöjda på skolan och att lärarna i undervisningen pratar om hur eleverna ska bete sig mot varandra. De exemplifierar med en text om mobbing och information om föreningen Friends. Eleverna uppger att eleverna är trevliga mot varandra och förstår varandras olikheter samt att verksamheten arbetar för att de ska lära känna andra elever. I undervisningen varierar lärarna grupsammansättningen så eleverna får lära känna sina klasskamrater och det ordnas gemensamma träffar där eleverna får göra sociala aktiviteter med elever från andra klasser.

Lärare uppger att de skapar trygghet genom att vara goda förebilder för eleverna och behandlar alla elever med respekt. Rektorn förklarar att läraren leder och fördelar arbetet i klassrummet med ett fokus på att alla elever ska vara trevliga mot varandra. Lärarna uppger att de utifrån kollegialt arbete i lärarlaget har kommit fram till en gemensam lektionsmodell som skapar en trygghet för eleverna. I lektionsmodellen ingår arbetet med inkluderande undervisning där de bland annat pratar mycket om allas lika värde och att skapa trygga lärmiljöer. Lärarna uppger att alla lärare följer modellen och arbetar med inkluderande undervisning, något rektorn säkerställer genom auskultationer.

Eleverna och lärarna uppger att det i anslutningen till ingången sitter en person i receptionen som en förbyggande insats för att det ska vara tryggt. Dörren är låst och öppnas bara vid bestämda tider, det finns en klocka de kan ringa på om de behöver komma in övriga tider. Lärare uppger att de har tränat på inrymning och de har även förtydligat att det inte är tillåtet för obehöriga eller några andra att komma in på verksamheten. Elever och lärare uppger att det även finns en vakt kopplad till verksamheten vid vissa tidpunkter.

Eleverna uppger att personalen är måna om att eleverna ska trivas. Exempelvis så kommer rektorn regelbundet ut i de olika klasserna och frågar eleverna vad de tycker om utbildningen. Lärare uppger att det relationella förhållningssättet de har gör att de i den dagliga undervisningen får kännedom om elevernas trygghet. Eleverna får även svara på frågor om trivsel i en kursutvärdering efter varje avslutad kurs och en gång per år svarar de på en enkät där frågor om trivsel och trygghet ingår. Lärare uppger att enkäten anpassas för att eleverna ska förstå. Enkäten är på olika språk och lärarna förklarar frågorna för eleverna i stor grupp för att säkerställa att de förstår innehållet i enkäten. Lärare uppger att för att illitterata elever ska kunna svara på enkäten tar de hjälp av organisationen Stadsdelsmammor eller elever på skolan som studerar svenska som andraspråk, som hjälper till med att fylla i enkäten. Lärarna uppger att de i den dagliga undervisningen, i kursutvärderingar och i enkäten framgår att eleverna är trygga på skolan. Lärarna uppger att de tillsammans med eleverna går igenom enkätsvaren och pratar om resultatet.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet (5 kap 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Lisa Naudot Bergh

Beslutsfattare
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

X Johan Runemark Brydsten

Föredragande
Signerat av: Johan Runemark Brydsten

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Klara Heikkilä Jonsson medverkat.